

veřejného ochránce práv. Všechny přítomné poprosil o pomoc v oblastech, kde mají k dispozici data a poznatky. Dále uvedl zásady společné práce. Z hlediska zásady transparentnosti zdůraznil, že vše, co bude projednáváno, bude zveřejňováno na příslušné webové stránce. Poprosil členy OK, aby při zasílání podkladů uváděli, zda si zasílatel přeje, aby byl podklad projednáván na jednání OK, a aby byl zveřejněn v této podobě. Dále mezi zásadami práce uvedl snahu o nalézání kompromisů a budování konsensu. Vyjádřil víru, že ke konsensu se OK podaří dospět. Znovu vyzval členy OK, aby formulovali svá stanoviska, ale také aby naslouchali ostatním a ozývali se s vlastními nápady a připomínkami.

p. Kučera uvedl, že v úvodu dopisu předsedy postrádá artikulovanou potřebu sledování kritéria trvalé udržitelnosti důchodového systému. Navázal na své vystoupení na minulém jednání OK, kde upozorňoval na nutnost konstruovat systém na dlouhou dobu. Upřesnil, že dlouhou dobou míní období několika desítek let. V souvislosti s předsedovou výzvou, aby zástupci politických stran formulovali svá stanoviska, doporučil navázat na podklady vypracované před deseti lety politickými stranami pro Bezděkovu komisi. Konkrétně pak doporučil využít dřívějších propočtů a konfrontovat dnešní představy politických stran s představami dřívějšími.

Předseda vyslovil domněnku, že zmíněné podklady by stále ještě měly být na webových stránkách MPSV. Potvrdil, že kritérium trvalé udržitelnosti by mělo být jedním z nejdůležitějších sledovaných kritérií pro posuzování idejí OK, zejména pak při tvorbě prognostických analýz.

p. Bezděk potvrdil, že diskutované podklady jsou na webových stránkách MPSV stále k dispozici.

p. Špidla vystoupil s technickou poznámkou. Pro lepší orientaci v textech OK doporučil při jejich zveřejňování vypracovat vždy resumé s proklikem k celému textu. V souvislosti s diskusí ohledně sledovaných kritérií upozornil, že spravedlnost a udržitelnost nejsou v čase neměnnými ukazateli a zdůraznil nemožnost jednoznačného prognózování, jelikož nevíme, co se v budoucnosti bude dít. Z toho důvodu navrhl vypracovat systémy průběžného vyhodnocování a zpětné reakce systému. Důchodový systém by tak měl být dynamickou strukturou reagující na dynamický vývoj společnosti.

p. Hampl podpořil názor p. Špidly, že hodnota udržitelnosti by měla být uplatněna formou zabudování systémových zpětných vazeb umožňujících následné parametrické změny a doladování systému.

p. Pernes vyjádřil názor, že udržitelnost je zcela relativním pojmem. Upozornil, že z hlediska výdajů na důchody jsme na 20. místě z 28 evropských zemí, co se týče udržitelnosti tak máme co zlepšovat. Doporučil neuvažovat o zájmech, ale o potřebách. Za Radu seniorů ČR uvedl, že podklady a informace za 20 let fungování této organizace jsou OK k dispozici.

p. Kučera v souvislosti s otázkou možnosti prognózování upozornil na potřebu sledování trendů. Udržitelnost tak je třeba mít na zřeteli zejména tehdy, kdy se určité scénáře jeví jako evidentně neschopné života, a není tedy možné je podpořit. Zároveň připustil, že budoucnost si opravdu těžko můžeme představit a pracujeme vždy s určitou mírou nejistoty.

p. Bezděk se vrátil k tématu organizace práce, ocenil dopis předsedy. Uvedl, že má-li z OK vzejít něco užitečného, bude to vyžadovat velkou míru tolerance a ochoty naslouchat. Vyjádřil názor, že těžko práce OK by mělo být v jednotlivých pracovních skupinách.

Předseda uvedl, že konečný počet a přesný tematický obsah jednotlivých pracovních skupin ještě není možné definitivně stanovit. V souvislosti s jejich ustanovením zdůraznil potřebu iniciativy a zájmu členů OK.

p. Vostatek vystoupil s prezentací „Modely starobních penzí a jejich financování“, v jejímž rámci představil základní charakteristiky jednotlivých modelových důchodových systémů (liberálního, konzervativního, sociálně-demokratického a neoliberálního). Tyto modely ilustroval příklady z různých zemí světa a daty OECD.

p. Kalousek vystoupil s připomínkou, že není důležité jenom to, co se říká, ale také kdo to říká. Zdůraznil roli hodnotových východisek členů OK a dotázal se p. Vostatka, jak dlouho byl členem Komunistické strany Československa.

Předseda upozornil p. Kalouska, že tato otázka nepatří na jednání OK.

p. Kalousek trval na své otázce.

p. Vostatek uvedl, že vstoupil do KSČ jako student v roce 1967, tedy v době uvolňování režimu.

p. Kučera upozornil, že by se na jednání OK měly řešit odborné věci, ohodnotil prezentaci p. Vostatka jako hodnotově neutrální a vyjádřil přesvědčení, že členství v KSČ je osobní věcí každého člověka.

p. Kozlová podpořila p. Kučeru s tím, že dotaz p. Kalouska na jednání OK nepatří, a uvedla, že nevidí souvislost mezi obsahem prezentace a dotazem p. Kalouska.

p. Kalousek uvedl, že OK je složena z odborníků a z politiků, kteří musí vycházet z určitých politických východisek. Tematické zaměření OK označil za celospolečenskou záležitost, k níž je třeba přistupovat z politických pozic. Označil prezentaci za nedostatečně objektivní a rádoby odbornou.

p. Maxová upozornila na skutečnost, že p. Kalousek měl možnost vyjádřit se k výběru odborníků na druhém jednání komise, ale této možnosti nevyužil, jeho nynější výhrady tak již nejsou na místě. Dále vyjádřila názor, že na jednání OK by se měly řešit odborné záležitosti, nikoliv záležitosti politického charakteru.

Předseda zkonstatoval, že v tomto případě asi není možné nalézt konsensus.

p. Kalousek uvedl procedurální poznámku k vedení diskuse, jelikož pravidla diskuse nejsou explicitně uvedena v Jednacím řádu.

Jednání bylo předsedou přerušeno na 3 minuty.

Předseda po přestávce přednesl stálým členům OK návrh pokračovat v dalším bodu programu.

Tento návrh byl odsouhlasen.

p. Kalousek označil hlasování za aroganci většiny a uvedl, že výstupy OK nemohou být konsensuální.

Předseda upozornil p. Kalouska, že jeho dřívější otázka na p. Vostatka byla argumentem ad personam a dotaz neobsahoval žádné věcné připomínky k prezentovaným tezím.

p. Kalousek prohlásil, že nezamýšlel nikoho dehonestovat, a odešel.

p. Urban představil podklad MF k diskusi o ukončení II. pilíře a upozornil na pracovní charakter tohoto podkladu, jelikož MF jej bude průběžně zpřesňovat. Mezi třemi hlavními charakteristikami textu uvedl formulaci čtyř variant ukončení II. pilíře, otázku právního rizika a nastínění termínů, které berou do úvahy technické a legislativní realie. Artikuloval potřebu vypracování dopadové studie a analýzy legislativní průchodnosti, kterou by měli vypracovat odborníci na ústavní právo. Ve svém vystoupení představil zmíněné varianty ukončení II. pilíře:

- varianta 0: zachování současného stavu,
- varianta 1: otevření systému s dopadem na účastníky,
- varianta 2: ukončení důchodového spoření s volbou vypořádání,
- varianta 3: ukončení bez možnosti volby vypořádání.

Dále zdůraznil potřebu zohledňovat v analýzách všechny tři zúčastněné strany, tj. individuální účastníky, penzijní společnosti a stát. Uvedl, že dle názoru MF je ukončení důchodového spoření z technického hlediska proveditelné jedině k 31. 12. uvažovaného roku, a to s ohledem na pravidla výběru pojistného u OSVČ. Za realistické datum MF považuje rok 2017.

p. Špidla podpořil názor, že termín ukončení důchodového spoření by měl připadnout na konec roku, jelikož jde o technicky nejhodnější řešení. V souvislosti s uvažovaným testem ústavnosti uvedl, že by měl být proveden co nejrychleji. Dále formuloval několik souvisejících otázek:

- Co udělat s majetkem lidí, kteří jsou ve fondech (za předkladu, že je to jejich majetek)?
- Co může dělat stát?

K druhé otázce formuloval hypotézu, že ukončení odesílání státních příspěvků z důchodového pojištění do II. pilíře je ústavně konformní. Tuto hypotézu je třeba prověřit. Při úvahách o možnostech ukončování II. pilíře doporučil rozeznávat 2 etapy:

- 1) ukončení přispívání do II. pilíře z důchodového pojištění (s doporučeným termínem 1. 1. 2016),
- 2) ukončení systému s vypořádáním.

p. Kohoutová zmínila nesouhlasné stanovisko ODS k rušení důchodového spoření, ale vyjádřila vůli pracovat na podkladech OK. Uvedla, že II. pilíř byl už v počátku odsouzen k zániku, protože opozice vyjadřovala stanovisko, že po převzetí moci jej zruší. Zdůraznila potřebu hájení práv občanů a význam odpovědného individuálního spoření.

p. Sklenák vyjádřil zájem o předložení stanoviska penzijních fondů, zejména v souvislosti s otázkou, zda mají ambici v případě zrušení II. pilíře obracet se na soud.

p. Bezděk v reakci na podklad MF uvedl, že si není jistý, zda je *varianta 1* tou nejméně rizikovou. Posouzení nechává na právním rozboru. Vyjádřil domněnku, že žádná ze společností, které provozují

důchodové spoření, neví, zda bude podnikat právní kroky, protože zatím není na stole žádný návrh rušení II. pilíře. Uvedl, že zatím není možné udělat si představu o dopadu na klienty a na penzijní společnosti. Více než právních stížností penzijních společností se obává individuálních právních stížností ze strany klientů. K reformě důchodového systému navrhl přistupovat s přihlédnutím k pohledu klientů a penzijních společností. Tyto dvě skupiny aktérů je třeba vnímat jako spojitě nádoby. Dále uvedl, že má určité připomínky k číselným faktům uvedeným v prezentaci p. Vostatka, zašle je v písemné formě.

p. Špidla uvedl, že OK nemůže řešit otázku politického přežití II. pilíře, protože to není součástí jejího zadání a politická debata je již uzavřena. Upozornil na existenci fondů s malým počtem klientů. A doporučil požádat MF o konzultaci ohledně případného postupu ČNB.

p. Urban přednesl technickou poznámku, že I. pilíř zatěžuje státní rozpočet deficitem 50 miliard, III. pilíř výdaji na státní podporu v objemu 7 miliard a II. pilíř ztrátou na výběru veřejného pojistného 700 milionů. K otázce možné role ČNB uvedl, že postup ohledně případného odebrání povolení pro činnost penzijních společností je na uvážení ČNB (jakožto dohledového orgánu), avšak připustil, že konzultace je možná.

p. Bartošek podpořil doporučení konzultovat tuto záležitost s ČNB. Dále potvrdil existenci stávajícího politického zadání a zdůraznil, že jde o závazek uvedený v platné koaliční smlouvě. V případě nečinnosti ČNB navrhl vyhlášení stop stavu pro vstupování do II. pilíře. Po zastropování počtu účastníků v II. pilíři by dále doporučil rozvinout diskusi o možnostech přetransformování II. pilíře (s přizváním penzijních společností, aby se zamezilo případným arbitrážím), ale také o možnostech posílení III. pilíře, jelikož důchodový systém je třeba reformovat jakožto celek.

p. Hollmann zdůraznil, že podle zákona ČNB může povolit či ukončit licenci penzijní společnosti, ale nemá takovou povinnost. Tedy každý případ je předmětem jejího uvážení.

p. Kohoutová doporučila odlišit odborná a politická témata, aby se z odborníků nestaly nástroje politiků, protože odborníci by neměli řešit, zda se má či nemá rušit II. pilíř, ale jak by měla být zajištěna udržitelnost důchodů.

p. Dolejš artikuloval potřebu zjistit nákladnost rušení II. pilíře. Upozornil, že případný opt-out neznamená automaticky likvidaci II. pilíře. Navrhl variantu s otevřeným koncem.

p. Hampl uvedl hlavní ekonomický důvod, proč je třeba zrušit II. pilíř ve stávající podobě. Vytváří totiž dojem, že jedinou zásluhou na systému je pojistné, ale nepočítá se s vklady rodin do dětí, tento aspekt zásluhovosti je tak opomíjen. Vyjádřil souhlas s vypracováním analýzy právních a ekonomických důsledků jednotlivých variant rušení II. pilíře a doporučil co nejdříve zastavit vyvádění prostředků z I. pilíře.

p. Vostatek uvedl, že by do formulace doporučení OK nezahrnoval ČNB, která má svá vlastní pravidla a nemůže se nechat ovlivnit. Také doporučil ukončení vyvádění prostředků z I. pilíře a doporučil peníze rozdělit klientům zpátky. Zároveň formuloval doporučení dát klientům možnost rozhodnutí, zda chtějí zůstat ve II. pilíři. V případě, že budou chtít zůstat, by pak doporučil úměrně jim snížit státní důchod.

Seznam přítomných

Jméno	Instituce
Jan Bartošek	KDU-ČSL
Petra A. Beránková	Sekretariát OK
Vladimír Bezděk	APS
Jiří Biskup	MPSV
Radim Bláha	GFŘ
Jiří Dolejš	KSČM
Radka Dudová	ČŽL
Tomáš Fiala	VŠE
Michal Franěk	MF
Lenka Geržová	MF
Otakar Hampl	MZe
Markéta Havelková	Sekretariát OK
Jana Herbočzková	MF
Jana Hnyková	ÚSVIT
Pavel Hollmann	ČNB
Miroslav Kalousek	TOP09
Lenka Kohoutová	ODS
Stanislav Kouba	MF
Lucie Kozlová	ZSF JU
Filip Král	ČAP
Irena Kubátová	MF
Tomáš Kučera	Přf UK
Zdeněk Linhart	MPSV
Tomáš Machanec	MPSV
Radka Maxová	ANO
Jiří Milský	UZS ČR
Marie Oujezdská	NCPR
Zdeněk Pernes	RSČR
Martin Potůček	Předseda OK
Markéta Ročejdlová	Sekretariát OK
Veronika Rudolfová	
Roman Sklenák	ČSSD
Radovan Svoboda	Sekretariát OK
Karel Šimek	MF
Jan Škorpík	MPSV
Vladimír Špidla	ÚV
Terezie Štyglerová	ČSÚ
Libuše Randová	GFŘ
Radek Urban	MF
Jarmila Vocetková	GFŘ
Vladimír Vokoun	ASO
Jaroslav Vostatek	VŠFS
Petr Vrána	GFŘ